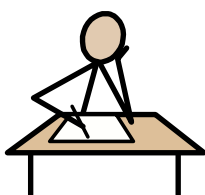
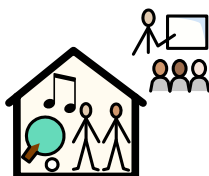

Návti hálijdav galggá liehket skåvlån

Návti hálijdav galggá liehket asstoárruhin

Ságastallamræjddo ulmutijda gænna li iesjguhtiklágásj dárbo ja gáktu
sij hálijdi galggá liehket skåvlån ja asstoárruhin

Dagádum Annelise Bølling Gundersen

aktisattjat Jannicke Ringstad Normedian

Sáme siirapedagogihkalasj doarjja (SEAD) la ræjdiv sámegiellaj
jårggålám. Julevsámegiellaj: Solvår Knutsen Turi

Sisadno

Diedo ja bagádusá	bielle 2
Mij la Návti hálijdav galggá liehket	bielle 3 - 4
Duogásj	bielle 5
Gåktu ságastallamræjdojt ávkástallat	bielle 6
Ávkke	bielle 6
Gut máhtta adnet Návti hálijdav galggá liehket	bielle 7
Návti hálijdav galggá liehket skávlån	bielle 10
Skávllåbargojt plånit, organisierit, tjadådit ja låhpadit	bielle 10 - 12
Bagådibme ja diedo	bielle 13 - 15
Gulådallam ja gasskavuohta	bielle 16 - 17
Vuosedit majt máhtáv	bielle 18
Energijja ja diertjestibme	bielle 19
Fysalásj barggobirás	bielle 20 - 21
Návti hálijdav galggá liehket asstoårrehin	bielle 22
Dåjmajt plånit, tjadådit ja ålgadit	bielle 22 - 23
Gulådallam ja gasskavuohta	bielle 24 - 26
Energijja ja diertjestibme	bielle 27 - 28
Fysalásj birás	bielle 29 - 30
Idedisbiebbmo ja bieyvvebiebbmo	bielle 31 - 32

Mij

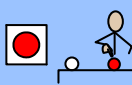
lip

tjuottjodusåjt

symbolisierim

dån

doarjjaræjdon

våj

la

ålkkebu

sisanov

dådjadit

Mij la Návti hálijdav galggá liehket

Návti hálijdav galggá liehket la doarjjaræjddo ságastallamij. Dat la dagádum tjuottjodusáj aktan symbávláj mierreduvvam tiemáj birra jali dili birra, mij moaddásijt bæjválasj iellemin duosstu. Dát ságastallamræjddo gábtjtjá vihtta iesjguhtik dile iellemin ja la usjudaláduvvam doarjjan ságastallamijda gáktu oahppe sihtá galggá dájñ diliñ liehket.

La usjudaláduvvam ræjddo máhtta liehket doarjjan ságastallamij ulmutjij gænna li iesjguhtiklágásj neurodiagnávsá duola degu autisma , Asberger syndrávmmá, ADHD, giellavátto ma ávddánibmáj guoski (DLD) jali Tourettes syndrávmmá. Dát máhtta aj liehket ávkken iehtjádijda gejna li iesjguhtiklágásj dárbo.

Riektá gullut le tjáledum Vuodolágan, Mánájkonvensjávnnán ja AN:a konvensjávnnán mij guoská rievttijda sidjij gænna li doajmmahieredime.

Jus ájnégis ulmutja galggi bessat ietjasa vuojnojt buktet dájmajda ja mærrádusájda ma sidjij guoski, de galggá dilev láhtjet váj bæssá buoremus láhkáj guládallat.

Návti hálijdav galggá liehket la vædtsak mij máhtta aneduvvat dán ságastallamij, ja vaddá máhttelisvuodav hiebadit ságastallamav dárboj milta.

Moaddásijda l álkkep árvustallat muhtem tjuottjodusájt dan sadjáj gá friddja ságastallat ietjas dárboj ja sávadusáj birra. Hálijdav doarjjaræjddo galggá liehket tjuottjodusáj aktan gáváj ja symbávllágáváj. Symbávllá/gávuvádoarjja vaddá duodde diedojt tjuottjodusá sisano birra. Tjuottjodusá li suorgijda juogedum ma li ájnása iehtjádijda diedulasjuoda hárráj, ja mij ulmutjijda guoská sensitiviehta ja sierra dárboj gáktuj diehtet mij galggá dáhpáduvvat iesjguhtik bæjválasj æjvvalimsajijn. Dát máhtta buktet ienep jasskavuodav, soapsomav, ráfev ja máhtukvuodav rijbadittjat bæjválattjat, málssomijt, berustimijt ja dáhpádusájt ma badjáni.

Bæjvállattjat váseidi máná moadda sirddema ja moaddásijn li moadda sijda. Moattes æjgádijs ja sujttimbarggijs váseidi e mánáv dádjada jali suv gev galggi sujttit. Moaddása e oattjo máhttelisvuodav subtsastit jali ietjasa vuojnojt buktet mij la gássjel jali gáktu sihti galggá liehket iesjgudik æjvvalimsajijn bæjvállattjat.

Iesjguhtiklágásj **Návti hálijdav galggá liehket** almodusá:

- **Návti hálijdav galggá liehket skávlán ja Návti hálijdav galggá liehket asstoárruhin (dárogiellaj, nuortta-, julev- ja oarjjelsámeigiellaj)**
- **Návti hálijdav galggá liehket sijdan (dárroj)**
- **Návti hálijdav galggá liehket jus oattjov varresvuodaviehkev (dárroj)**
- **Návti hálijdav galggá liehket ásstoájgen (dárogiellaj)**

Divna almodusá rájdon Návti hálijdav galggá liehket li sæmmi hámen dagádum, valla dajn li iesjguhtiklágásj tjuottjodusá ma dajda mierreduvvam æjvvalimsajijda hiehpi. Juohkka sjiemán la aj sierra oasse hiebadum diedojda ja bagádusájda.

Lagáp diedojt oattjo jus guládalá

Annelise Bølling Gundersen - Gundersen.annelise@gmail.com

Návti hálijdav galggá liehket skávlån ja ástoárruhin la dagádum ásaduvvam máhtudagá vuodon mij guoská suorgijda masi bierrip tjalmosit, duola degu diertjestime ja soaptsoma hárráj sihki skávlån ja ástoárruhin.

Gå Statped almodij dároversjåvnåv Vuonan, de båhtin moadda buorre ájádusá æjgádijs, skávlåjs ja varresvuoda- ja huksosuorgge barggijs. Álgos lij usjudaládum mánájda nevroligijjalasj diagnåvsåj, valla sjattaj ávkken ienep addnejuohkusijda gå dav mij álgon lij ájádaldum. Moattes guládin ræjdo birra mij ajtu skávllåj lij ájádaldum, gatjådin jus dáv dåhkki ietjå æjvvalimsajijn adnet, ja aj ságastalådijn vuorrasij ja ållesjattugij..

Návti hálijdav galggá liehket la ræjddo mij la Svierigin dagádum. Álgon almoduváj svierigadárogiellaj, aktisasj barggo Ida Rozenkvistas ja Julia Anderssonis. Sjehtadusá milta, jårggåluváj ja hiebaduváj dárogielak skávllåj Vuonan. Hiebadin ja lasedin ienep tjuottjodusåjt. Jagen 2020 almoduváj dárogielak versjåvnnå Statped:a næhttabielijn mij gullu skávllåj ja ástoárruhij.

Ietjå versjåvnå, duola dagu **Návti hálijdav galggá liehket sijdan, Návti hálijdav galggá liehket ástoájgen ja Návti hálijdav galggá liehket gå oattjov varresvuodaviehkev** la dárogiellaj dagádum skávlå ja ástoárruha milta. Tjoahkkidum li hábbmimoajvvasusá ja tjuottjodusá æjgádijs/åvdåstiddjijs, pedagåvgåjs, psykolåvgåjs, varresvuodasujttárijs, mánåjs, nuoråjs ja bådnevarresvuodabarggijs. Álggohåbme l bisoduvvam ræjdo rámmån. Dáv la Annelise Bølling Gundersen ja Normedia aktisasj barggo baktu dahkam. Sij li aj biedjam symbåvlåjt ja dahkam layout.

Dåt doarjjaræjddo l rájaduvvam sunnuj gudi álgoråjes dagåjga ræjdov, ja li guorrasam máhttå jårggåluvvat svierigadárruj symbåvllådoarjjagijn jus dav hálijdi.

Gáktu ságastallamræjdov adnet

Dát ij la sjiemá mij galggá dieveduvvat ja rájaduvvat. Dát la ájadaládum ræjddon buorre ságastallamijda, ja bærrájpgátset ájnas bielijt árggabiejve æjvvalimijn man birra márjju l muddo ságastallat. Sjiemá máhtta tjadáduvvat tjuoggás tjuoggaj, dibddet ietjas lāhkāt ja ruossit jali ságastallat tjuokkaj birra jali gávāj/symbāvlāj birra ma tjuottjodusá oajvvesisanov doarjju. Galggá hiebaduvvat guládallamvuohkāj ja dárbojda. Sij gudi dárba hi guládallat ietjā ja lasedim guládallamvuoge (ILG) baktu, máhtti ruossit tjuottjodusáv hiebadime birra buorre guládallamij.

Mij oajvvadip välljit guoskavasj ásijt ja tjuottjodusájt man birra hálijdip ságastallat.

Ávkke

Mij galggap dilev láhtjet vaj juohkkahattjan la máhttelisvuohtha ietjas vuojnojt ávddānbuktet ietjas dile birra, - sihke ságastallama baktu ja ulmutja ja guládallamvuoge dābdijdime baktu.

Galggap gulldalit, valla aj viehkedit ulmutijit ietjasa vuojnojt ja sávadusájt ávdedittjat. Galggap gávnnat buorre vuogijt gáktu hiebadahhtet, ja aktan gávnnat majt dárba hi skāvlān, asstoārruhin, sijdan, asstoájgen, gā ulmusj váset gāssjelis biejiijt rutijnaj dagi ja gā varresvuodaviehkev oadtju. Da li æjvvalimsaje gānnā gājka oassālassti, ma muhttijn li gāssjela, valla majt máhttep buorebut gárvedit jus dan birra ávddāla ságastallap.

Álu l sáhka gáktu galggá diertjestimev garvvet ja máhtta sjaddat váttes dille. Máhtta aj liehket váttes iesj dābddāt ja tjielggit, mij la váttes duon dán dilen ja rutijnajn majt bæjvālattjat váset. Vāsstādus dasi gáktu ulmusj sihtá galggá liehket la vuostatjin sáhka jasskavuoda birra, ja gā ulmusj diehtá mij galggá dāhpáduvvat. Dan diehti l ájnas guládallat. Gā ságastallap mij soajttá sjaddat váttes, de máhtti ulmutja lahkabirrusin duosstot ja hiebadit duon dán dilen.

Guhti máhtta adnet **Návti hálijdav galggá liehket**

Ulmusj guhti ræjdov adná bierru liehket jasska ja sujna bierru liehket buorre aktisasjvuohka ulmutji gejna ájggu ságastallat. Duodden dasi viertti buoragit dábdát suv guládallamvuogijt.

Ulmmejuohkusa adnema hárráj vuolggá dassta makkir máhtudahka l guládallamguojmen árvustalátjit kognitijvalasj dásev, láddamav ja guládallamhámev.

Átsádallama ræjdo ano birra

Ulmutja gudi li adnám dáv ræjdov ságastallamijn miejnniji dat la viehkedom dádjadittjat duov dáv dárbov. Skávlås diededuvvá l ienep berustibme dajda suorgijda ma li ájnasa hiebadahitet mij guoská soapptomij ja oassálasstemij skávlån ja asstoárruhin. Ræjddo l sierraláhkáj læhkám mávsulasj sirddemij, æjvvalimsajij ja skávllámålssomij aktijvuodan. Máhttoja diehtosirddem li dile ma li ávddåla váseduvvam rassjen. Dagáduvvam li moadda átsádimlista ja sjehtadusá li dagádum oahppij, gånå skávllå ja oahppe li guorrasam muhtem ájnas ássijda vaj oahppe oadtju buorep árggabiejvev. Dát buktá oahppáj jasskavuodav ja diehtá mij galggá dáhpáduvvat. Dát la buorre álggo gáktu oahppe iesj bæssá tjielggit gáktu skávllåárggabiejvev jali asstoájggefålaldagáv vásedit. Válljiduvvam li aj oase ma viehkedi oahppev ietjas dárbojt vuojnnet, ja dajt máhttet ávddånbuktet.

Ájnas la ságastallamræjddo aneduvvá dárbo milta. Ságastallama ulmme, dárjajn jali doarjjaga daji, la sån gen birra l sáhka, galggá liehket oajvveulmutjin ságastaládijn ietjas dárbojt birra.

Ienep diedoijt gávna næhttabielijn:

pedagog.malmo.se

sannviljehadet.no

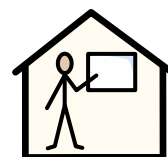
statped.no

Návti hálijdav galggá liehket skávlån

ja

Návti hálijdav galggá liehket asstoárruhin

Návti hálijdav galggá liehket skávlån ja Návti hálijdav galggá liehket asstoárruhin la sáhka máná jali oahppe oahppambájken, valla aj dan ájge birra asstoárruhin mav skávllá, suohkan jali priváhta ásadus dájmat.

Álu dágástallap oahppe dárboj birra ja gáktu suv viehkedit, gánná oahppe ij iesj dágástallamijda sebra. Ájnas la oadtjot oahppev dárbojt vuojnátjit ja hiebadimijt dáhkkidittjat, dajt hiebadimijt majt dárba j skávlån ja asstoárruhin.

Jus oahppáj galggá hiebadimijn vuorbástuvvat, de la ájnnasabbo gulldalit majt oahppe ájádallá ja makkir viehkev skávlån ja asstoárruhin dárba j, ja mij diertjestahttá jali vájvet. Dav majt oahppe ságastallamin ávddånbuktá, vaddá máhttelisvuodav gárvedit, duostudit ja hiebadit duov dáv vidjurav skávlån ja asstoárruhin.

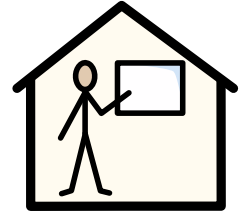
Sån guhti oahppi jn ságas, hæhttu liehket jasska ja sunnu gaskan hæhttu liehket buorre aktijvuohta. Ájnas la aj mujttet jus ságastallam buktá hávsskes vásádusájt, de dat aj guládallamav nanni. Dan diehti viertti ságastallamguojmme liehket soames gejna oahppe galggá ávddålij guovlluj guládallat, ja gejna bæjvålattjat guládallá.

Ávttiduvvá juohket oahppamnævojt guovte oassáj, nav vaj sjaddá sierra ságastallam æjvvalimsajij birra, ságastit sierra skávlå birra ja sierra asstoárruha birra.

Návti hálijdav galggá liehket skávlán

la juogeduvvam dájda ságastallamtiemájda:

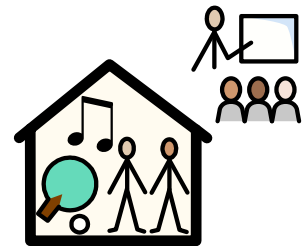
- Skávvilábargojt plánit, organisierit, tjadádit ja lãhpádit
- Bagádibme ja diedo
- Guládallam ja gasskavuolta
- Vuosedit majt máhtáv
- Energijja ja diertjestibme
- Fysalásj barggobirás

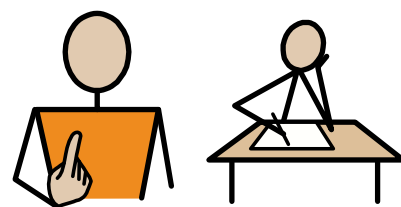
Návti hálijdav galggá liehket asstoárruhin

la juogeduvvam dájda ságastallamtiemájda:

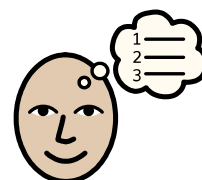
- Dãjmajt plánit, tjadádit ja álgádit
- Guládallam ja gasskavuolta
- Energijja ja diertjestibme
- Fysalásj barggobirás
- Idedisbiebbmo ja biejjvebiebbmo

Návti hálijdav galggá liehket Skávlån

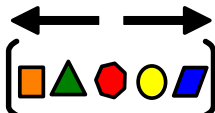
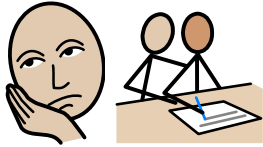

Skávllåbargojt plánit, organisierit, tjadádit
ja lårpadit

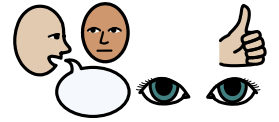
Ruossi jus la riehta

☐ Buorre gå muv æjgáda oadtjoba skávlås diedoijt dahkamusáj ja ietjá ájnas ássij birra, vaj muv máhtteba mujttádahttet	
☐ Mån hálijdav sierra plánav gávvdárjajn skávllåbæjvváj ja skávllåvahkkuj	
☐ Mån lijkkuv vuojnnet udnásj plánav gávvdárjajn táblon, váj diedáv mij galggá dáhpáduvvat	
☐ Mån dárbahav juohkka lávkev dahkamusán diehtet ávddål gå álgáv	
☐ Mån lijkkuv buoragit gárvedit dasi mij galggá skávllåbiejven dáhpáduvvat	
☐ Mån dárbahav adnet pc'av aktan ræjdoj gå bargav	

☐ Buorre l jus skávllágirje li guovtegeærddáj, akta sijdan ja nubbe skávlán	
☐ Mán dárbahav álessjattugis viehkev plánitjit ietjam bargov	
☐ Mán dárbahav viehkev álessjattugis bargojt juogátjit moatte oassáj, ja avtav bargov barggat ájgen	
☐ Mán dárbahav viehkev álgátjit ja lãhpádtittjat bargov	
☐ Mán dárbahav diedov vehi ávddál gá galgav dájmov lãhpádtit	
☐ Mán dárbahav duov dáv bargov, váj iv guhkalusjá	
☐ Mán dárbahav viehkev gárvedittjat dakkir dahkamusájt ma ælla suohtasa	
☐ Mán buoremusát lågváv tevstajt ietjam giellaj. Dat la: <ul style="list-style-type: none"> • • • • 	

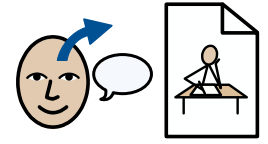

Mån lijkuv gá áhpaddje javllá bargav buoragit ja iesjrádálattjat.

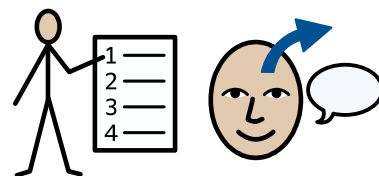

Mån hálijdav dieđojt duola degu dahkamusáj birra majt lav sisisáddim, sjiemáj ja ietjá dahkamusáj birra dán láhkáj::

-
-
-

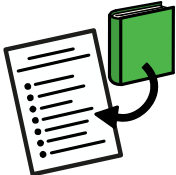
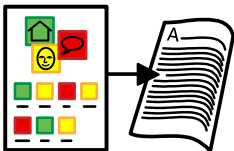

Bagádibme ja diedo

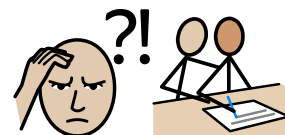

Ruossi jus la riekta

☐ Mån dárbahav oanes ja tjielgga diedoijt áhpádiddjijs	
☐ Mån dárbahav ietjam sajen tjáhkkaáhit gá ádá diedo juogeduvvi	
☐ Mån dárbahav gávvdárjav bargojda ja diedojda	
☐ Mån hálijdav konkriehta diedoijt áhpádiddjes	
☐ Mån dárbahav mujttádusáv majt dahkat dan báttá gá dahkamusáj bargav	
☐ Mån dárbahav dahkamusáv páhperhámen jali pc:an tjadádime ávddála, váj lav gárves	
☐ Mån iv lijkku jus tábluj ilá állo tjáleduvvá, danen gá iv gerga láhkát jali tjállet dav mij la tjáleduvvam	
☐ Mån dárbahav viehkev notáhtajt tjálátjit	

☐ Mån lijkuv telefávnañn gávvit notáhtajt táblos	
☐ Mån dárbahav viehkev tjoahkkájgæsov hábbmitjit tiemájs	
☐ Mån dárbahav gávvdárjav dasi mij la ájnnašamos tevstan jali tiemán majt lip tjadádam	
☐ Mån dárbahav duodde tjadádimev áhpaddijn aktisasj tjadádime mañnela	
☐ Álkkep la ádå ássijt oahppat gå besav tevstav gulldalit dan sadjáj gå låhkåt	
☐ Mån dárbahav adnet ietjam pc:av iesjuhtiklágásj viehkenævoj (duola degu hållåmsyntiessa, låhkåmviehkke ja duollatjållemprográmma) gå skåvllåbargoj bargav	
☐ Mån ienebuv áhpav gå besav unnep juohkusijn barggat	
☐ Munji l buoremus váttis ássij unnep juohkusijn hárrjidallat	

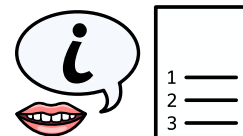
Munji l buorre gå oattjov állessjattugijs duodde viehkev váttessássiijt tjoavddet

Munji l buorre gå diedo, bagádusá ja ádá ræjdo ietjam giellaj járggáluvvi. Dat la sámegiella, dárogiela girjjeigiella, ádá dárogiella, ietjá ja lasse guládallamvuohke (ILG), mærkkagiella, jali ietjá giella.

Dat la:

-
-
-

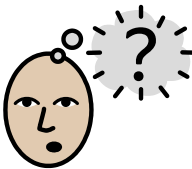
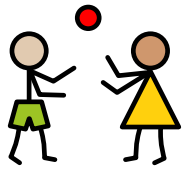

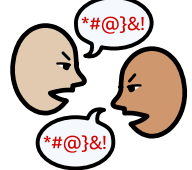
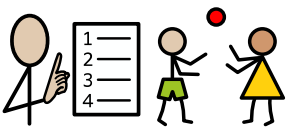
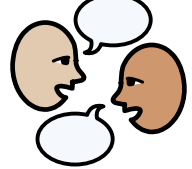
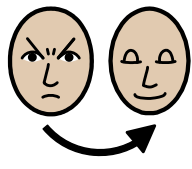

Guládallam ja gasskavuohhta

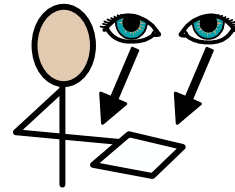

Ruossi jus la riehta

☐ Háljđav gatjálvisájt gatjádít vág ij álles klássa gulá. Buojkulvissan áhpádiddje muv lusi boahťá tjadádime maŋŋel ja gatját jus mujna li gatjálvisá	
☐ Dárbahav mujttádahttemav, buojkulvissan jus ilá álov ságastav jali ietjá ássjij birra skávllátijman ságastav	
☐ Muhttijn dárbahav viehkev dádjadittjat majt iehtjáda miejnniji	
☐ Guládaláv buoremusát ietjam giellaj. Dat la sámeigiella, dárogiela girjjeigiella, áđáđárogiella, ietjá ja lasse guládallamvuohke (ILG), mærkkagiella, jali ietjá giella. Dat la: <ul style="list-style-type: none">••	
☐ Muhttijn dárbahav viehkev tjielggjitit ietjam vojnojt ja ájádusájt	
☐ Jus iv gávna bágov majt sidáv javllat, de soajttá vuogas jus javla bágo vuostasjjenav	

☐ Jus iv gávna bágov majt sidáv javllat, de soajttá viehkken jus gáhtjo ietjá bágoj tjielggit, jali gatjálvisájt buktet	
☐ Sidáv viehkev gávnatjit soabmásav gejna stágav jali gen siegen máhtáv avtastallat bálttájn	
☐ Muv mielas la vuogas aktu allasim liehket bálttájn	
☐ Mån dárbahav állessjattugis viehkev rijdov tjoavdátjit, jus rijddo badján	
☐ Mån dárbahav duodde tjielggidusáv njuolgadásájda gå stáhkav ja spellap ja gåktu dahkat	
☐ Jus lav juojddá boasstot dahkam, de sidáv galggin guovtu dan birra ságastit, ja ij iehtjádij bále	
☐ Jus suhtáv, de soajttá dárbahav vehi aktu allasim liehket. Dan birra máhttep manjela ságastit	
☐ Muv mielas la áلكkemus aktan barggat sijájn: <ul style="list-style-type: none"> • • • • 	

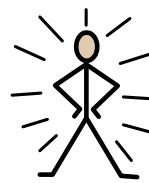
Vuosedit majt máhtáv

Ruossi jus la riekta

☐ Muv mielas la álkkemus vuosedit majt buvtáv njálmálasj eksáman	
☐ Mån lijkkuv dahkamusájt dáhtámásjijnajn jali næhttabrehtajn vásstedit, jali njálmálasj vásstádusáv dáhtámásjijnajn jali næhttabræhttaj báddit	
☐ Mån lijkkuv bargov moatte oassáj juohket. De la álkkep munji vuosedit majt máhtáv	
☐ Mån dárbahav áhpadiddje dárkes jus lav dahkamusáv jali gatjálvisájt dádjadam	
☐ Mån hálijdav njálmálasj ávddånbuktemijt aktu áhpadiddjijn	
☐ Mån hálidav njálmálasj ávddånbuktemijt smávva juohkusijn	
☐ Mån dárbahav áhpadiddje jali hállamsyntiessa munji gatjálvisájt lãhkã	

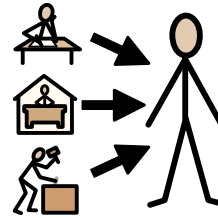
Energija ja diertjestibme

Ruossi jus la riehta

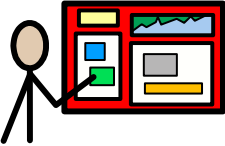

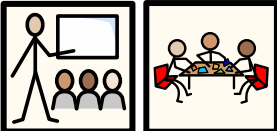

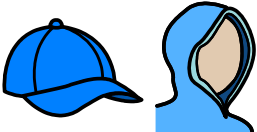
☐ Muhttijn lav állu vájbbam ja iv nagá sáemmi álov barggat. Dát máhtá rievddat biejes bæjvváj ja máhtá aj skávllábiejve milta rievddat	
☐ Bargadahttijn dárbahav áni báttátijjt	
☐ Muhttijn la ávkálasj vuoŋadit ja gulldalit dágástallamijt ja ságastallamijt	
☐ Buoremusát lijkuv oanep vuorojt barggat ja muhttijn dárbahav labudallat	
☐ Lijkkuv tjuodtjot gá skávllábargoj bargav	
☐ Muhttem vidjura diertjestahti mov. Da li: <ul style="list-style-type: none"> • • 	
☐ Mujna l ienemus energija visses ájgijt biejen. Da li: <ul style="list-style-type: none"> • • 	

Fysalasj barggobirás

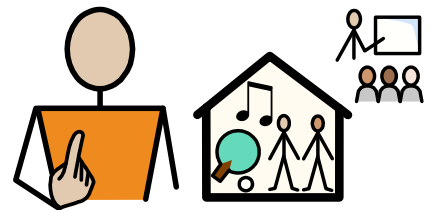

Ruossi jus la riehta

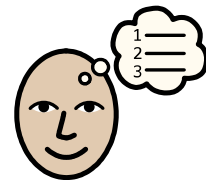
☐	Mån hálijdav tjáhkkáhit ávdemusán klásson, táblo ja áhpadiddje lahkusin	
☐	Mån lijkkuv gá la sieddo ja ráfe muv birra	
☐	Muhttijn dárbahav klássalanjáv jali ietjam bievdav guodet ja aktu allasim tjáhkkáhit	
☐	Buorre l jus máhttep mierredit gáktu mån diededáv jus vierttiv klássalanjáv guodet	
☐	Mån hálijdav adnet bielljesuodjalimev gá dárbahav	
☐	Mån lijkkuv musihkav gulldalit gá iesjrádálattjat bargav	
☐	Mån lijkkuv adnalit juojddá giedan gá áhpadiddje tevstav lāhkā	

☐ Mån hálijdav sjermaðv jali siejnev ietjam barggosajen	
☐ Mån lijkkuv galbajt gávváðárjajn ma vuosedi gánná l duot dát ladna	
☐ Muv mielas la buorre gá li kláhka siejnijn iesjguhtik lanjájñ	
☐ Muv mielas la álkkep gávnnað lanjájñ ja rievtes ájggáj boahðet jus ep ane nav moaðða lanjá	
☐ Mån hálijdav guottáv ietjam stávlán	
☐ Gá la tjáhkanibme de lidjiv farra sihtat tjáhkkáhit stávlán gá guolben	
☐ Mån dárbahav stávláv majna máhtáv labudit	
☐ Muhttijñ dárbahav adnet gahperav jali hæhtov gá sinna tjáhkkáhav. Dat máhtá muv suodðjit	

Návti hálijdav galggá liehket Asstoárruhin

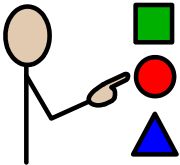
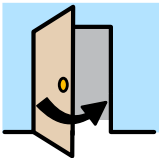

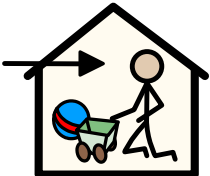

Dåjmajt plánit, tjadádit ja álgadit

Ruossi jus la riekta

☐ Munji l buorre jus muv æjgáda oadtjoba diedojt biejjij birra ma li ietjálágátja, dåjmaj ja ietjá diedoj birra vaj máhtteba muv mujttádahttet	
☐ Mån dárbahav vahkkoplánav vaj máhtáv gárvedit dasi mij galggá juohkka bieje dáhpáduvvat	
☐ Muv mielas la buorre gå la ájggepládna gávvdárjajn, vaj diedáv mij galggá asstoárruhin dáhpáduvvat	
☐ Mån dárbahav diehtet bargo iesjguhtik ásij birra ávddål barggagoadáv	
☐ Mån dárbahav állessjattugis viehkev hábbmitjit ja mierredittjat majt barggat	
☐ Mån lijkuv gå állessjattuga mierredi majt galgav barggat	

☐ Mån dárbahav viehkev álgátjit ja lãhpadittjat dájmajt	
☐ Mån dárbahav mujttádušáv ávddál dájmajn hæjtáv	
☐ Mån dárbahav vejulasj dájmaj birra diehtet gá ájgov válljit majt sidáv barggat	
☐ Mån dárbahav diehtet guđi li bargon ja jus li sadjásattja	
☐ Mån dárbahav diehtet guđti asstoárruhav galggá stieggít	
☐ Mån lijkkuv sinna liehket	
☐ Mån lijkkuv skávllásaljon liehket	
☐ Dáv lijkkuv asstoárruhin barggat: <ul style="list-style-type: none"> • • 	
☐ Dáv lijkkuv sinna asstoárruhin barggat: <ul style="list-style-type: none"> • • 	

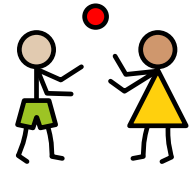

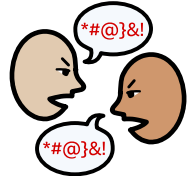
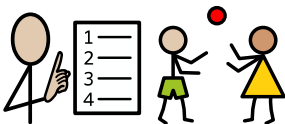
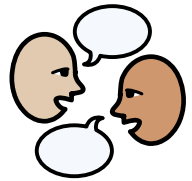
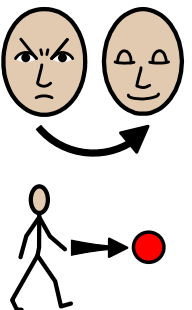

Guládallam ja gasskavuohta

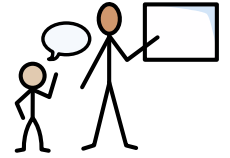

Ruossi jus la riekta

☐ Mån dárbahav mujttádahttemav, buojkulvissan jus ilá álov ságastav jali ietjá ássjij birra ságastav	
☐ Muhttijn dárbahav viehkev dádjadit majt iehtjáda miejnniji	
☐ Guládaláv buoremusát ietjam giellaj. Dat la sámegiella, dárogiella girjjeigiella, ádádárogiella, ietjá ja lasse guládallamvuohke (ILG), mærkkiagiella, jali ietjá giella. Dat la: <ul style="list-style-type: none"> • • 	
☐ Muhttijn dárbahav viehket vuojnojt ja ájádusájt tjielggitjit	
☐ Jus iv gávna bágov majt sidáv javllat, de soajttá vuogas jus javla bágo vuostasjjenav	
☐ Jus iv gávna bágov majt sidáv javllat, de soajttá viehken jus gáhtjo ietjá bágoj tjielggit, jali gatjálvisájt buktet	

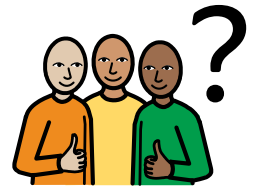
☐ Sidáv viehkev gávnatjit soabmásav gejna stågav jali gen siegen máhtáv asstoárruhin avtastallat	
☐ Muv mielas la vuogas aktu allasim liehket	
☐ Mån dár bahav állessjattugis viehkev riidov tjoavdátjit, jus riiddo badján	
☐ Mån dár bahav duodde tjielggidusáv njuolgasusájda gå stáhkav ja spellav ja gåktu dahkat	
☐ Jus lav juojddá boasstot dahkam, de sidáv galggin guovtu dan birra ságastit, ja ij iehtjádij bále	
☐ Jus suhtáv, de soajtáv dár bahit vehi aktu allasim liehket. Dalloj hálijdav mannat: <ul style="list-style-type: none"> • • 	
☐ Mån lav jasska asstoárruhin	
☐ Mujna li rádna asstoárruhin	

Mán máhtáv állessjattugij asstoðrruhin ságastit

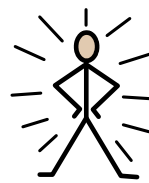

Mán lijkkuv sijájn stáhkát:

-
-
-
-
-

Energija ja diertjestibme

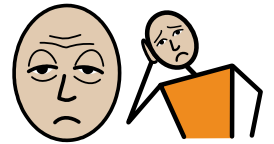

Ruossi jus la riekta

☐ Muhtijn lav állu vájbbam ja iv nagá sæmmi álov barggat. Dat máhtta rievddat biejes bæjvváj ja máhtta aj skávlåbiejve milta rievddat	
☐ Mån dárbahav åni båtåtjijt váj nagáv stáhkamijn ja dájmej joarkket	
☐ Muhtijn dárbahav tjuodtjot ja ietjá bále vas vællahit gá juojddá dájmadav	
☐ Mån dárbahav duolla dálla labudallat	
☐ Muhtem vidjura diertjestahti muv. Dá li: <ul style="list-style-type: none"> • • 	
☐ Mujna l ienemus energija visses ájgijt biejen. Dá li: <ul style="list-style-type: none"> • • 	

Gå vājāvu ja mājna l binnā energijja, de dārbahav:

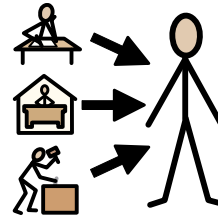
-
-
-

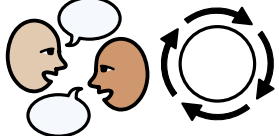
Mān dārbahav sjaattojt bārrāt jali ietjā biebmajt svarkestit vāj iv vājba

Fysalasj birás

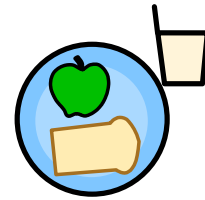

Ruossi jus la riehta

☐ Mån lijkuv gá la sieddo ja ráfe muv birra	
☐ Mån lijkuv ságastallamijda ja jus juoga muv birra dáhpáduvvá	
☐ Muhttijn dárbahav aktu allasim liehket	
☐ Mån hálijdav adnet bielljesuodjalimev gá dárbahav, jali musihkav gulldalit jiednabælljasijn (headset:ajn)	
☐ Mån lijkuv adnalit juojddá giedan, gá galgav juojddá gulldalit	
☐ Mån lijkuv galbajt gávvádárjajn ma vuosedi gánná l duot dát ladna	
☐ Muv mielas la buorre gá li kláhka siejnijn iesjuhtik lanjájñ	

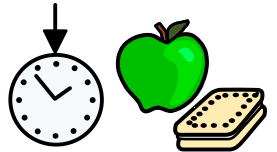
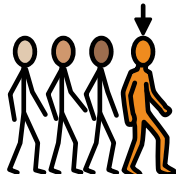

☐ Tjähkanimbåttåjn lidjiv farra sihtat tjähkkåhit ståvlån gå guolben	
☐ Mån lijkkuv vællahit gå la tjähkanimbåddå	
☐ Mån hálijdav guottáv ietjam ståvlån. Muhttijn dárbahav adnet gahperav jali hæhtov gå lav sinna. Dat máhttá muv suoddjit.	
☐ Mån dárbahav gávåjt ma vuosedi gånna iesjguhtiklágásj diŋga li, duola degu spela, budáldusá ja dakkára	
☐ Tjähkanimbåttån dárbahav stuoves sajev	

Idedisbiebbmo ja svarkka

Ruossi jus la riehta

☐ Mån lijkkuv diehtet makkir idedisbiebbmo I	
☐ Mån lijkkuv stuoves sajev gá galggap idedisbiebmojt bárrát	
☐ Mån gallánav gá lip idedisbiebmojt bárrám	
☐ Mån lijkkuv diehtet makkir biebbmo I svarkkaj	
☐ Mån lijkkuv stuoves sajev gá svarkav bárráp	
☐ Mån gallánav gá lip svarkav bárrám	
☐ Mån vierttiv diehtet man álov máhtáv bárrát, duola degu galla lájbbesjijvo máhtáv válldet	

☐ Mån dárbahav viehkev biebmajt gárvedittjat	
☐ Mån dárbahav bárrát dalága gá asstoárruhij boadáv, vájku ij la bárrámmuddo	
☐ Mån dárbahav sisi boahdet ávddál iehtjáda galggi bárrát, jali vuostatjin rájdon tjuodtjot	
☐ Muv mielas la váttes vuorddet dasik besav bárrát	

Sámegielaak versjávnná Statped:a baktu, 2026
(Samisk versjon ved Statped, 2026)

Sånn vil jeg ha det

saannviljehadet.no